Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 16. apríla 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 2005/36/ES — Článok 10 — Uznávanie odborných kvalifikácií — Prístup k povolaniu architekta — Doklady, ktoré nie sú uvedené v bode 5.7.1 prílohy V — Pojmy ‚osobitné a výnimočné dôvody' a ‚architekt'"

Vo veci C-477/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Nemecko) z 10. júla 2013 a doručený Súdnemu dvoru 5. septembra 2013, ktorý súvisí s konaním:

Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer

proti

Hansovi Angererovi,

za účasti:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory L. Bay Larsen, podpredseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu štvrtej komory, sudcovia K. Jürimäe (spravodajkyňa), J. Malenovský a A. Prechal,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. júla 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer, v zastúpení: A. Graf von Keyserlingk a J. Buntrock, Rechtsanwälte,

— H. Angerer, v zastúpení: H. Olschewski, Rechtsanwalt,

* Jazyk konania: nemčina.

— Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses, v zastúpení: C. Zappel a R. Käß, splnomocnení zástupcovia,

— nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Möller, splnomocnení zástupcovia,

— holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman a M. de Ree, splnomocnené zástupkyne,

— rumunská vláda, v zastúpení: R. Haţieganu a A. Vacaru, splnomocnené zástupkyne,

— Európska komisia, v zastúpení: G. Braun a H. Støvlbæk, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. novembra 2014,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 10 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ L 255, s. 22, a korigendum Ú. v. EÚ L 271, 2007, s. 18 a Ú. v. EÚ L 93, 2008, s. 28), zmenenej a doplnenej nariadením Komisie (ES) č. 279/2009 zo 6. apríla 2009 (Ú. v. EÚ L 93, s. 11, ďalej len „smernica 2005/36“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer (registračný výbor Bavorskej komory architektov, ďalej len „Bayerische Architektenkammer“) a H. Angererom vo veci žiadosti o jeho zápis do zoznamu Bavorskej komory architektov.

Právny rámec

Právo Únie

3 Smernica 2005/36 zrušila smernicu Rady 85/384/EHS z 10. júna 1985 o vzájomnom uznávaní diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnych kvalifikáciách v oblasti architektúry a o opatreniach na uľahčenie účinného uplatňovania práva usadiť sa a slobody poskytovať služby (Ú. v. ES L 223, s. 15; Mim. vyd. 06/001, s. 118).

4 Odôvodnenia 17, 19 a 28 smernice 2005/36 stanovujú:

„(17) V záujme zohľadnenia všetkých situácií, pre ktoré ešte neexistuje ustanovenie o uznávaní odbornej kvalifikácie, všeobecný systém by sa mal rozšíriť na prípady, ktoré nie sú zahrnuté v osobitnom systéme, či už ide o povolanie, ktoré nie je zahrnuté v žiadnom z týchto systémov, alebo o povolanie, ktoré je zahrnuté v takomto osobitnom systéme, no žiadateľ z určitého osobitného a výnimočného dôvodu nespĺňa podmienky, ktoré by mu umožňovali tento systém využiť.

…

(19) Sloboda pohybu a vzájomné uznávanie dokladov o formálnych kvalifikáciách… architektov by sa mal opierať o základnú zásadu automatického uznávania dokladov o formálnych kvalifikáciách na základe koordinovaných minimálnych podmienok na odbornú prípravu. …

…

(28) Vnútroštátne právne predpisy v oblasti architektúry a prístupu k odborným činnostiam architekta a o výkone týchto činností majú veľmi rozdielny rozsah. Vo väčšine členských štátov vykonávajú činnosti v oblasti architektúry *de iure* alebo *de facto* osoby, ktoré majú titul architekta, či už ako jediný titul, alebo v spojení s iným titulom, bez toho, aby tieto osoby mali na výkon týchto činností monopol, ak právne predpisy neustanovujú inak. Tieto činnosti alebo časť z nich môžu vykonávať aj iní odborníci, najmä inžinieri, ktorí prešli osobitnou odbornou prípravou v oblasti výstavby alebo architektúry. Na účely zjednodušenia tejto smernice by sa malo poukázať na pojem ‚architekt', aby sa obmedzila pôsobnosť ustanovení týkajúcich sa automatického uznávania odbornej kvalifikácie v oblasti architektúry, bez toho, aby boli dotknuté osobitné znaky vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich tieto činnosti."

5 Článok 1 tejto smernice, nazvaný „Účel", stanovuje:

„Táto smernica stanovuje pravidlá, podľa ktorých členský štát, ktorý na svojom území umožňuje prístup k regulovanému povolaniu alebo výkon regulovaného povolania na základe osobitných odborných kvalifikácií (ďalej len ‚hostiteľský členský štát'), uznáva odborné kvalifikácie získané v jednom alebo viacerých členských štátoch (ďalej len ‚domovský členský štát'), a ktorý umožňuje osobe s takými odbornými kvalifikáciami vykonávať rovnaké povolanie v tomto štáte, na prístup k tomuto povolaniu a výkon tohto povolania."

6 Článok 4 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Uznanie odbornej kvalifikácie zo strany hostiteľského členského štátu umožňuje príslušným osobám získať v tomto členskom štáte prístup k rovnakému povolaniu, ako je povolanie, pre ktoré sú kvalifikovaní v domovskom členskom štáte, a vykonávať ho v hostiteľskom členskom štáte za tých istých podmienok ako ich štátni príslušníci."

7 Hlava III smernice 2005/36 s nadpisom „Sloboda usadiť sa" obsahuje štyri kapitoly. Článok 10 tejto smernice, uvedený v kapitole I tejto hlavy III s nadpisom „Všeobecný systém uznávania dokladov o odbornej príprave", stanovuje:

„Táto kapitola sa vzťahuje na všetky povolania, ktoré nie sú upravené v kapitolách II a III tejto hlavy a v nasledujúcich prípadoch, v ktorých žiadateľ z osobitných a výnimočných dôvodov nespĺňa podmienky uvedené v tých kapitolách:

a) pre činnosti uvedené v prílohe IV, ak migrant nespĺňa požiadavky uvedené v článkoch 17, 18 a 19;

b) pre lekárov so základnou odbornou prípravou, špecializovaných lekárov, sestry zodpovedné za všeobecnú starostlivosť, špecializovaných zubných lekárov, veterinárnych lekárov, pôrodné asistentky, farmaceutov a architektov, ak migrant nespĺňa požiadavky účinnej a zákonnej odbornej praxe uvedenej v článkoch 23, 27, 33, 37, 39, 43 a 49;

c) pre architektov, ak má migrant doklad o formálnej kvalifikácii, ktorý nie je uvedený v prílohe V bod 5.7;

d) bez toho, aby bol dotknutý článok 21 ods. 1, články 23 a 27, pre lekárov, sestry, zubných lekárov, veterinárnych lekárov, pôrodné asistentky, farmaceutov a architektov, ktorí majú doklad o formálnej kvalifikácii ako špecialisti, ktorí museli prejsť odbornou prípravou, ktorá vedie k získaniu titulu uvedeného v prílohe V body 5.1.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 a 5.7.1, a výlučne na účely uznania príslušnej špecializácie;

e) pre sestry zodpovedné za všeobecnú starostlivosť a špecializované sestry s formálnou kvalifikáciou ako špecialisti, ktoré majú doklad o formálnej kvalifikácii ako špecialisti, ktorí prešli odbornou prípravou, ktorá vedie k získaniu titulu uvedeného v prílohe V bod 5.2.2., ak migrant žiada o uznanie v inom členskom štáte, kde príslušnú odbornú činnosť vykonávajú špecializované sestry bez odbornej prípravy pre sestry všeobecnej starostlivosti;

f) pre špecializované sestry bez odbornej prípravy pre sestry všeobecnej starostlivosti, ak migrant žiada o uznanie v inom členskom štáte, kde príslušnú odbornú činnosť vykonávajú sestry zodpovedné za všeobecnú starostlivosť, špecializované sestry bez odbornej prípravy pre sestry všeobecnej starostlivosti, ktoré majú doklad o formálnej kvalifikácii ako špecialisti, ktorí prešli odbornou prípravou, ktorá vedie k získaniu titulu uvedeného v prílohe V bod 5.2.2.;

g) pre migrantov, ktorí spĺňajú požiadavky uvedené v článku 3 ods. 3.“

8 Článok 21 tejto smernice s nadpisom „Zásada automatického uznávania“, ktorý je uvedený v kapitole III hlavy III tej istej smernice nazvanej „Uznávanie na základe koordinácie minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Každý členský štát uznáva doklad o formálnej kvalifikácii… architekta uvedený [v bode 5.7.1 prílohy V], ktorý spĺňa minimálne požiadavky na odbornú prípravu podľa [článku 46], a na účely prístupu k odborným činnostiam a výkonu týchto odborných činností, uznáva takýto doklad na svojom území ako rovnocenný s dokladom o formálnej kvalifikácii, ktorý sám vydáva.

Tento doklad o formálnej kvalifikácii musí byť vydaný príslušnými orgánmi členského štátu a v prípade potreby doplnený osvedčeniami uvedenými v [bode 5.7.1 prílohy V].

…“

9 Článok 46 smernice 2005/36 s nadpisom „Odborná príprava architektov“ v odseku 1 stanovuje:

„Odborná príprava architekta pozostáva najmenej zo štyroch rokov denného štúdia alebo zo šiestich rokov štúdia, z čoho najmenej tri roky sú vo forme denného štúdia na univerzite alebo v porovnateľnej školiacej inštitúcii. Táto odborná príprava musí viesť k úspešnému zloženiu skúšky na univerzitnej úrovni.

Odborná príprava, ktorá musí byť na univerzitnej úrovni a ktorej zásadnú časť tvorí architektúra, musí udržiavať rovnováhu medzi teoretickými a praktickými hľadiskami odbornej prípravy architektov a musí zaručiť získanie týchto znalostí a zručností:

…“

10 Článok 48 uvedenej smernice s nadpisom „Výkon odborných činností architekta“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Na účely tejto smernice sú odborné činnosti architekta činnosti, ktoré sa pravidelne vykonávajú pod profesijným titulom ‚architekt‘.“

11 Bod 5.7.1 prílohy V tej istej smernice vymenúva v prípade každého členského štátu doklady o formálnej kvalifikácii umožňujúce získať prístup k povolaniu architekta, orgány oprávnené vydávať tieto doklady, ako aj osvedčenia doplňujúce uvedené doklady.

Nemecké právo

12 Právna úprava architektov patrí v Nemecku podľa Ústavy do zákonodarnej právomoci spolkových krajín. § 4 zákona spolkovej krajiny Bavorsko o bavorskej komore architektov a bavorskej komore stavebných inžinierov (Gesetz über die Bayerische Architektenkammer und die Bayerische Ingenieurekammer-Bau) z 9. mája 2007 (GVBl. s. 308, ďalej len „BauKaG“), stanovuje:

„…

(2) Do zoznamu architektov sa na žiadosť zapíše ten, kto

1. má bydlisko, je usadený alebo vykonáva svoje povolanie prevažne v Bavorsku;

2.

úspešne zložil záverečnú skúšku v rámci denného štúdia

a) ktorého dĺžka je aspoň štyri roky, v študijnom odbore architektúra (pozemné staviteľstvo) uvedenom v § 3 ods. 1 alebo

b) ktorého dĺžka je aspoň tri roky, v študijných odboroch interiérová architektúra alebo krajinná architektúra uvedených v § 3 ods. 2 a 3,

na nemeckej vysokej škole, na nemeckej verejnej alebo štátom uznanej technickej škole (akadémii) alebo tomu rovnocennej nemeckej vzdelávacej inštitúcii a

3 následne vykonával aspoň dva roky odbornej praxe v príslušnom študijnom odbore.

Do doby odbornej praxe sa započítavajú semináre a školenia komory architektov na účely ďalšieho vzdelávania a prehĺbenia kvalifikácie v oblasti technického a hospodárskeho plánovania, ako aj stavebného práva.

…

(5) Podmienky podľa ods. 2 prvej vety bodu 2 písm. a) a bodu 3 sú splnené aj vtedy, ak štátny príslušník členského štátu Európskej únie alebo zmluvného štátu Dohody o Európskom hospodárskom priestore z osobitných a výnimočných dôvodov v zmysle článku 10 písm. b), c), d) a g) smernice [2005/36] nespĺňa podmienky pre uznanie jeho dokladov o formálnej kvalifikácii na základe koordinácie minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu v zmysle smernice [2005/36], ak sú okrem toho splnené podmienky článku 13 smernice [2005/36]; kvalifikácie v zmysle článku 12 smernice [2005/36] sa pritom považujú za rovnaké. …

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

13 H. Angerer, ktorý je nemecký štátny príslušník, vykonáva v Rakúsku od marca 2007 činnosť „stavebný majster pre plánovanie a technické výpočty“ („planender Baumeister“). Má bydlisko v Bavorsku aj v Rakúsku. H. Angerer požiadal 25. apríla 2008 Bayerische Architektenkammer o zápis do zoznamu zahraničných poskytovateľov služieb Bavorskej komory architektov.

14 V čase podania tejto žiadosti už zložil v Rakúsku skúšku spôsobilosti pre výkon povolania stavebného majstra. V Nemecku a v Rakúsku získal v závislosti od prípadu takisto iné kvalifikácie, a to zložil záverečné učňovské a majstrovské skúšky v odbore maliar a lakovač, skúšku pre remeselníckych majstrov a vedúcich pracovníkov, majstrovskú skúšku v odbore štukatér, skúšku pre povolanie energetického poradcu, ako aj záverečnú učňovskú skúšku v odbore murár.

15 Rozhodnutím z 18. júna 2009 Bayerische Architektenkammer odmietla zápis, ktorý požadoval H. Angerer. Naproti tomu ho Bayerische Ingenieurekammer Bau (Bavorská komora stavebných inžinierov) rozhodnutím zo 17. marca 2010 zapísala do registra zriadeného podľa § 61 ods. 7 bavorského stavebného poriadku (Bayerische Bauordnung), čo ho oprávňuje vyhotovovať stavebnú dokumentáciu v Bavorsku. H. Angerer teda nepodlieha nijakým obmedzeniam pri vykonávaní činností „stavebný majster pre plánovanie a technické výpočty“, pre ktoré získal kvalifikáciu v Rakúsku.

16 Po tom, čo H. Angerer podal žalobu proti rozhodnutiu o zamietnutí zápisu z 18. júna 2009, zrušil Bayerisches Verwaltungsgericht München (bavorský správny súd) rozsudkom z 22. septembra 2009 toto rozhodnutie a nariadil Bayerische Architektenkammer, aby zapísala H. Angerera do zoznamu zahraničných poskytovateľov služieb.

17 Bayerische Architektenkammer podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Vyšší správny súd spolkovej krajiny Bavorsko). V odvolacom konaní H. Angerer na žiadosť súdu a so súhlasom Bayerische Architektenkammer zmenil predmet svojho pôvodného návrhu, a to zápis do zoznamu architektov namiesto zápisu do zoznamu zahraničných poskytovateľov.

18 Rozsudkom z 20. septembra 2011 Bayerischer Verwaltungsgerichtshof vyhovel novému návrhu H. Angerera s odôvodnením, že podmienky na zápis do zoznamu architektov, ktoré sú uvedené v § 4 ods. 5 BauKaG, boli splnené.

19 Bayerische Architektenkammer podala na vnútroštátny súd opravný prostriedok „Revision“. Tento súd uvádza, že cieľom § 4 ods. 5 BauKaG je prebrať smernicu 2005/36 do nemeckého práva. Toto ustanovenie odkazuje najmä na článok 10 písm. c) tejto smernice. Vnútroštátny súd zastáva teda názor, že v rámci sporu, o ktorom rozhoduje, je rozhodujúce objasniť podmienky stanovené v článku 10 písm. c) uvedenej smernice tým, že sa vymedzí obsah pojmov „osobitné a výnimočné dôvody“ a „architekt“, ktoré sú v tomto článku uvedené.

20 Pokiaľ ide o pojem „osobitné a výnimočné dôvody“, vnútroštátny súd zastáva názor, že situácie uvedené v článku 10 písm. b) až d) a g) smernice 2005/36 nie sú samy osebe „osobitnými a výnimočnými dôvodmi“ v zmysle článku 10 tejto smernice, ale že žiadateľ musí okrem toho uplatniť a preukázať ďalšie dôvody, ktoré sa týkajú napríklad jeho životopisu, ktoré viedli k tomu, že nespĺňa podmienky, ktoré by umožnili automatické uznanie dokladov o formálnej kvalifikácii na základe koordinácie minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu v zmysle uvedenej smernice.

21 Pokiaľ ide ďalej o pojem „architekt“, vnútroštátny súd uvádza, že v rakúskom práve je „stavebný majster pre plánovanie a technické výpočty“ oprávnený projektovať, vypočítavať, viesť, realizovať a búrať nadzemné, podzemné a iné stavby. Tieto oprávnenia majú tak stavební majstri pre plánovanie a technické výpočty, ako aj architekti. Podľa vnútroštátneho súdu je naproti tomu potrebné určiť, či pojem „architekt“ v zmysle článku 10 písm. c) smernice 2005/36 predpokladá, že migrujúci pracovník vo svojom domovskom členskom štáte vykonával okrem technických činností v rámci projektovania stavieb, stavebného dozoru a realizácie stavieb aj tvorivé umelecké, urbanistické, hospodárske činnosti a prípadne činnosti v oblasti pamiatkovej starostlivosti, alebo že ich mohol vykonávať po ukončení svojej odbornej prípravy.

22 Za týchto podmienok Bundesverwaltungsgerich rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Sú ‚osobitné a výnimočné dôvody' v zmysle článku 10 smernice 2005/36 tými okolnosťami, ktoré sú uvedené v kategóriách definovaných v tomto článku…, alebo musia byť okrem týchto okolností dané aj ‚osobitné a výnimočné dôvody', pre ktoré žiadateľ nespĺňa podmienky uvedené v kapitolách II a III hlavy III tejto smernice?

b) Akého druhu musia byť ‚osobitné a výnimočné dôvody' v poslednom uvedenom prípade? Musí ísť o osobné dôvody – ako napríklad dôvody vyplývajúce zo životopisu – pre ktoré migrujúci pracovník výnimočne nespĺňa podmienky pre automatické uznanie jeho dokladu o formálnej kvalifikácii podľa kapitoly III hlavy III uvedenej smernice?

2. a) Predpokladá pojem ‚architekt' v zmysle článku 10 písm. c) smernice 2005/36, že migrujúci pracovník v domovskom členskom štáte vykonával okrem technických činností v rámci projektovania stavieb, stavebného dozoru a realizácie stavieb aj tvorivé umelecké, urbanistické, hospodárske činnosti a prípadne činnosti v oblasti pamiatkovej starostlivosti, alebo že ich mohol vykonávať po ukončení svojej odbornej prípravy, poprípade v akom rozsahu?

b) Predpokladá pojem ‚architekt' v zmysle článku 10 písm. c) smernice 2005/36, že migrujúci pracovník má odbornú prípravu na univerzitnej úrovni, ktorá je zameraná predovšetkým na architektúru v tom zmysle, že okrem technických otázok v rámci projektovania stavieb, stavebného dozoru a realizácie stavieb zahŕňa aj otázky týkajúce sa tvorivej umeleckej činnosti, činnosti urbanistickej, hospodárskej a prípadne činnosti v oblasti pamiatkovej starostlivosti, a poprípade v akom rozsahu?

c) (i) Závisí odpoveď na otázku a) a b) od toho, ako sa profesijný titul ‚architekt' zvyčajne používa v iných členských štátoch (článok 48 ods. 1 smernice 2005/36)?

(ii) Alebo stačí zistiť, ako sa profesijný titul ‚architekt' zvyčajne používa v domovskom členskom štáte a v hostiteľskom členskom štáte?

(iii) Alebo sa spektrum činností na území Európskej únie zvyčajne spojených s titulom ‚architekt' má vyvodiť z článku 46 ods. 1 druhého pododseku smernice 2005/36?"

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke písm. a)

23 Svojou prvou otázkou písm. a) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 10 písm. c) smernice 2005/36 vykladať v tom zmysle, že žiadateľ, ktorý si želá, aby sa naňho vzťahoval všeobecný systém uznávania dokladov o odbornej príprave, stanovený v kapitole I hlavy III tejto smernice, musí okrem skutočnosti, že je držiteľom dokladu o formálnej kvalifikácii neuvedenom v bode 5.7.1 prílohy V uvedenej smernice, preukázať aj existenciu „osobitných a výnimočných dôvodov".

24 Na úvod treba pripomenúť, že článok 10 smernice 2005/36 definuje pôsobnosť všeobecného systému uznávania dokladov o odbornej príprave stanoveného v kapitole I hlavy III tejto smernice. Uvedený systém stanovuje, aby orgány hostiteľského členského štátu preskúmali v každom jednotlivom prípade odborné kvalifikácie, ktoré žiadateľ dosiahol v domovskom členskom štáte. Pokiaľ ide o architektov, jeho pôsobnosť je vymedzená v článku 10 písm. c) uvedenej smernice.

25 Smernica 2005/36 však stanovuje, ako vyplýva z jej odôvodnenia 19, že pokiaľ ide okrem iného o povolanie architekta, vzájomné uznávanie dokladov o formálnej kvalifikácii by malo vychádzať zo zásady automatického uznávania uvedených dokladov o formálnej kvalifikácii na základe koordinovaných minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu. Uvedený automatický systém uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii je upravený v kapitole III hlavy III smernice 2005/36.

26 Podľa ustálenej judikatúry je pri určení rozsahu ustanovenia práva Únie, v prejednávanom prípade článku 10 smernice 2005/36, potrebné súčasne zohľadniť jeho znenie, kontext a jeho ciele (rozsudok Spedition Welter, C-306/12, EU:C:2013:650, bod 17 a citovaná judikatúra).

27 Pokiaľ ide o znenie článku 10 smernice 2005/36, treba poznamenať, že pokiaľ ide o povolania, na ktoré sa v zásade vzťahuje systém automatického uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii, úvodná veta tohto článku podriaďuje uplatnenie všeobecného systému uznávania uvedených dokladov dvom podmienkam, a to podmienke, že žiadateľ nespĺňa podmienky stanovené na uplatnenie automatického systému, a podmienke, že existujú osobitné a výnimočné dôvody, pre ktoré sa žiadateľ nachádza v tejto situácii.

28 Tento výklad je potvrdený znením odôvodnenia 17 smernice 2005/36, podľa ktorého všeobecný systém uznávania odborných kvalifikácií sa uplatní vtedy, ak žiadateľ nespĺňa z osobitných a výnimočných dôvodov podmienky, aby mohol využiť systém automatického uznávania.

29 Po úvodnej vete článku 10 smernice 2005/36 nasledujú písm. a) až g), ktoré spresňujú dosah prvej alebo druhej z dvoch podmienok uvedených v tejto vete. Uvedené písmena sa uplatnia buď na jedno alebo niekoľko špecifických povolaní, alebo prierezovo na všetky povolania, ktoré sa nachádzajú vo zvláštnej situácii.

30 Článok 10 písm. c) smernice 2005/36, ktorý sa konkrétne týka povolania architekta, sa vzťahuje na osobitnú skutkovú situáciu, a to na situáciu, v ktorej žiadateľ nie je držiteľom dokladu o formálnej kvalifikácii, ktorý je uvedený v bode 5.7.1 prílohy V tejto smernice. Na základe článku 21 ods. 1 uvedenej smernice je však získanie dokladu o formálnej kvalifikácii uvedeného v tejto prílohe podmienkou na uplatnenie automatického systému uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii, ktorý je upravený v kapitole III hlavy III tej istej smernice, na architektov. Článok 10 písm. c) smernice 2005/36 sa teda vzťahuje len na prvú z dvoch podmienok uvedených v úvodnej vete tohto článku, a to na podmienku týkajúcu sa nesplnenia podmienok stanovených na uplatnenie automatického systému.

31 Následkom tejto okolnosti však nemôže byť skutočnosť, že druhá podmienka stanovená v úvodnej vete článku 10 tejto smernice sa neuplatňuje na architektov, ktorí sú držiteľmi dokladov o formálnej kvalifikácii neuvedených v bode 5.7.1 prílohy V smernice 2005/36, keďže obe podmienky sú kumulatívne.

32 Z toho vyplýva, že podľa článku 10 uvedenej smernice musí žiadateľ, ktorý si želá, aby sa na neho vzťahoval všeobecný systém uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii, uplatňujúci sa na architektov, preukázať nielen to, že sa nachádza v situácii uvedenej v článku 10 písm. c) smernice 2005/36, a síce, že nie je držiteľom nijakého dokladu o formálnej kvalifikácii uvedeného v bode 5.7.1 danej smernice V, ale tiež uviesť „osobitné a výnimočné dôvody“, pre ktoré sa v takejto situácii nachádza.

33 Takýto výklad je v súlade so zámermi zákonodarcu Únie, ktoré vyplývajú z prípravných prác na smernici 2005/36. Pokiaľ ide teda o článok 10 tejto smernice, pôvodný návrh Európskej komisie, ktorý vyplýva z návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o uznávaní odborných kvalifikácií [KOM(2002) 119 v konečnom znení] (Ú. v. ES C 181 E, 2002, s. 183), vôbec neuvádzal pojem „osobitné a výnimočné dôvody“, ani článok 10 písm. a) až g) smernice 2005/36. Tento pojem a tieto ustanovenia boli doplnené na podnet Rady Európskej únie v spoločnom postoji (ES) č. 10/2005 prijatom Radou 21. decembra 2004 na účely prijatia smernice Európskeho Parlamentu a Rady 2005/…/ES z… o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ C 58 E, 2005, s. 1). Z odôvodneného

stanoviska Rady (Ú. v. EÚ C 58 E, 2005, s. 119) vyplýva, že zastávala názor, že pôvodný návrh Komisie týkajúci sa článku 10 tejto smernice bol príliš široký. Rada v ňom, okrem iného, spresňuje, „všeobecný systém [by sa mal] uplatňovať iba na povolania, na ktoré sa nevzťahujú kapitoly II a III hlavy III, ako aj na osobitné prípady uvedené v článku 10 písm. a) až g) spoločnej pozície, keď žiadateľ, hoci patrí k povolaniu, na ktoré sa tieto kapitoly vzťahujú, nespĺňa z osobitných a výnimočných dôvodov podmienky ustanovené v týchto kapitolách“.

34 Navyše, štruktúra a cieľ smernice 2005/36 bránia širokému výkladu pojmu „osobitné a výnimočné dôvody“, podľa ktorého by uvedené dôvody neboli samostatnou podmienkou vo vzťahu k podmienke uvedenej v článku 10 písm. c) tejto smernice.

35 Pokiaľ ide o štruktúru smernice 2005/36, z bodu 19 odôvodnenia tejto smernice v súvislosti s povolaním architekta vyplýva, že odborné kvalifikácie architektov sú prednostne uznávané podľa systému automatického uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii, ktorý je upravený v článkoch 21 a 46, ako aj v bode 5.7.1 prílohy V uvedenej smernice.

36 Pokiaľ ide o cieľ smernice 2005/36, z jej článkov 1 a 4 vyplýva, že hlavným cieľom vzájomného uznávania je umožniť osobe, ktorá má odbornú kvalifikáciu, ktorá jej umožňuje prístup k regulovanému povolaniu v jej domovskom členskom štáte, prístup k rovnakému povolaniu, pre ktoré získala kvalifikáciu v domovskom členskom štáte, a vykonávať ho v hostiteľskom členskom štáte za rovnakých podmienok ako jeho štátni príslušníci (rozsudok Ordre des architectes, C-365/13, EU:C:2014:280, bod 19).

37 Vykladať pritom článok 10 písm. c) smernice 2005/36 v tom zmysle, že nevyžaduje, aby žiadatelia, ktorí nespĺňajú podmienky uvedené v kapitole III hlavy III tejto smernice, preukázali osobitné a výnimočné dôvody, by mohlo viesť k tomu, že by hostiteľskému členskému štátu bola uložená povinnosť, aby preskúmal doklady o formálnej kvalifikácii žiadateľa aj vtedy, ak by tento žiadateľ nezískal nevyhnutné kvalifikácie na výkon povolania architekta v domovskom členskom štáte, čo by bolo v rozpore s cieľom uvedenej smernice.

38 Vzhľadom na prechádzajúce úvahy treba na prvú otázku písm. a) odpovedať tak, že článok 10 písm. c) smernice 2005/36 sa má vykladať v tom zmysle, že žiadateľ, ktorý si želá, aby sa na neho vzťahoval všeobecný systém uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii upravený v kapitole I hlavy III tejto smernice, musí okrem skutočnosti, že je držiteľom dokladu o formálnej kvalifikácii, ktorý nie je uvedený v bode 5.7.1 prílohy V uvedenej smernice, preukázať aj existenciu „osobitných a výnimočných dôvodov“.

O prvej otázke písm. b)

39 Prvou otázkou písm. b) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, akého druhu môžu byť „osobitné a výnimočné dôvody“ v zmysle článku 10 písm. c) smernice 2005/36.

40 H. Angerer, nemecká a rumunská vláda, ako aj Komisia sa domnievajú, že pojem „osobitné a výnimočné dôvody“ sa vzťahuje na okolnosti, ktoré sa týkajú možných inštitucionálnych alebo štrukturálnych prekážok vyplývajúcich z konkrétnej situácie v dotknutom členskom štáte. H. Angerer, Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses a Komisia navyše zastávajú názor, že uvedené dôvody zahŕňajú tiež okolnosti, ktoré sa týkajú osobnej situácie žiadateľa, najmä jeho životopisu, priebehu jeho školskej dochádzky a udalostí týkajúcich sa jeho súkromia. Nemecká vláda tvrdí, že hoci takéto osobné okolnosti môžu predstavovať „osobitné a výnimočné dôvody“, treba sa však ubezpečiť, že žiadateľ má všetky odborné schopnosti, ktoré mu umožňujú vykonávať činnosť architekta.

41 V tejto súvislosti Súdny dvor v rozsudku Dreessen (C-31/00, EU:C:2002:35, body 27 a 28) rozhodol, že členské štáty musia dodržovať svoje povinnosti v oblasti vzájomného uznávania odborných kvalifikácií, ktoré vyplývajú z výkladu článkov 49 ZFEÚ a 53 ZFEÚ, poskytnutého Súdnym dvorom, pri každom preskúmaní žiadosti o povolenie vykonávať povolanie architekta, pokiaľ sa žiadateľ nemôže dovolávať systému automatického uznávania odborných kvalifikácií. Tak to môže byť najmä vtedy, ak z dôvodu pochybenia príslušných orgánov dotknutého členského štátu nebola Komisia informovaná o doklade o formálnej kvalifikácii, ktorého je žiadateľ držiteľom.

42 Rovnako z rozsudku Hocsman (C-238/98, EU:C:2000:440, bod 23) vyplýva, že členské štáty musia dodržovať svoje povinnosti v oblasti vzájomného uznávania odborných kvalifikácií vyplývajúce z článku 49 ZFEÚ, pokiaľ sa žiadateľ nemôže dovolávať systému vzájomného uznávania odborných kvalifikácií upraveného relevantnou smernicou z dôvodu miesta získania dotknutého dokladu o formálnej kvalifikácii a priebehu vysokoškolského vzdelávania, a profesijnej kariéry žiadateľa.

43 Z prípravných prác na smernici 2005/36, osobitne z odôvodneného stanoviska Rady uvedeného v bode 33 tohto rozsudku vyplýva, že k prijatiu článku 10 tejto smernice viedli najmä situácie, o ktoré ide v rozsudkoch Hocsman (C-238/98, EU:C:2000:440) a Dreessen (C-31/00, EU:C:2002:35). Z toho vyplýva, že „osobitné a výnimočné dôvody“ uvedené v tomto článku môžu zahŕňať tak okolnosti týkajúce sa možných inštitucionálnych a štrukturálnych prekážok vyplývajúcich z konkrétnej situácie dotknutého členského štátu, ako aj okolnosti spojené s osobnou situáciou žiadateľa.

44 Na účely vymedzenia pojmu „osobitné a výnimočné dôvody“ treba okrem toho zohľadniť cieľ smernice 2005/36, pripomenutý v bode 36 tohto rozsudku, ktorého podstatou je umožniť držiteľovi odbornej kvalifikácie, ktorá mu umožňuje prístup k regulovanému povolaniu v jeho domovskom členskom štáte, aby mal v hostiteľskom členskom štáte prístup k rovnakému povolaniu, pre ktoré získal kvalifikáciu v domovskom členskom štáte.

45 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku písm. b) odpovedať tak, že článok 10 písm. c) smernice 2005/36 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „osobitné a výnimočné dôvody“ v zmysle tohto ustanovenia sa vzťahuje na okolnosti, pre ktoré žiadateľ nie je držiteľom dokladu uvedeného v bode 5.7.1 prílohy V tejto smernice, pričom uvedený žiadateľ sa nemôže odvolávať na skutočnosť, že získal odbornú kvalifikáciu, ktorá mu v domovskom členskom štáte umožňuje prístup k inému povolaniu, ako je povolanie, ktoré si želá vykonávať v hostiteľskom členskom štáte.

O druhej otázke

46 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 10 písm. c) smernice 2005/36 vykladať v tom zmysle, že pojem „architekt“ uvedený v tomto ustanovení musí byť definovaný s ohľadom na právne predpisy domovského členského štátu, hostiteľského členského štátu či iných členských štátov, alebo s ohľadom na podmienky uvedené v článku 46 tejto smernice, a ďalej že ukladá, aby žiadateľ získal odbornú prípravu a skúsenosti týkajúce sa nielen technických činností v rámci projektovania stavieb, stavebného dozoru a realizácie stavieb, ale aj tvorivej umeleckej, urbanistickej, hospodárskej činnosti a prípadne činnosti v oblasti pamiatkovej starostlivosti.

47 V tomto ohľade treba pripomenúť, že podľa judikatúry uplatniteľnej na smernicu 85/384, právne predpisy hostiteľského členského štátu majú definovať činnosti spadajúce do oblasti architektúry, keďže uvedená smernica nesmeruje k regulácii podmienok prístupu k povolaniu architekta ani k definícii povahy činností, ktoré majú tieto osoby vykonávať (pozri v tomto zmysle rozsudok Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia a i., C-111/12, EU:C:2013:100, bod 42).

48 Konštatovanie uvedené v predchádzajúcom bode sa uplatňuje podobne na automatický systém uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii architekta, ktorý je upravený smernicou 2005/36. To vyplýva z odôvodnenia 28 tejto smernice, podľa ktorého pojem „architekt“ je použitý v uvedenej

smernici, aby sa obmedzila pôsobnosť ustanovení týkajúcich sa automatického uznávania odbornej kvalifikácie v oblasti architektúry, bez toho, aby boli dotknuté osobitné znaky vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich tieto činnosti.

49 Ako uviedol generálny advokát v bode 56 svojich návrhov, ak zákonodarca Únie nezamýšľal definovať pojem „architekt“ v rámci systému automatického uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii upraveného smernicou 2005/36, *a fortiori* ho nechcel definovať v rámci všeobecného systému.

50 Treba tiež spresniť, že požiadavky uvedené v článku 46 smernice 2005/36 sa ako také neuplatňujú v rámci všeobecného systému uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii architektov. Tento článok, ktorý je súčasťou automatického systému uznávania založeného na koordinácii minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu, opisuje tieto minimálne požiadavky na odbornú prípravu.

51 Z toho vyplýva, že na druhú otázku je potrebné odpovedať tak, že článok 10 písm. c) smernice 2005/36 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „architekt“ uvedený v tomto ustanovení musí byť definovaný s ohľadom na právne predpisy hostiteľského členského štátu a že v dôsledku toho nevyhnutne neukladá, aby žiadateľ získal odbornú prípravu alebo skúsenosti týkajúce sa nielen technických činností v rámci projektovania stavieb, stavebného dozoru a realizácie stavieb, ale aj tvorivé umelecké, urbanistické, hospodárske činnosti a prípadne činnosti v oblasti pamiatkovej starostlivosti.

O trovách

52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 10 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií, zmenenej a doplnenej nariadením Komisie (ES) č. 279/2009 zo 6. apríla 2009, sa má vykladať v tom zmysle, že žiadateľ, ktorý si želá, aby sa na neho vzťahoval všeobecný systém uznávania dokladov o formálnej kvalifikácii upravený v kapitole I hlavy III tejto smernice, musí okrem skutočnosti, že je držiteľom dokladu o formálnej kvalifikácii, ktorý nie je uvedený v bode 5.7.1 prílohy V uvedenej smernice, preukázať aj existenciu „osobitných a výnimočných dôvodov“.**

2. **Článok 10 písm. c) smernice 2005/36, zmenenej a doplnenej nariadením č. 279/2009, sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „osobitné a výnimočné dôvody“ v zmysle tohto ustanovenia sa vzťahuje na okolnosti, pre ktoré žiadateľ nie je držiteľom dokladu uvedeného v bode 5.7.1 prílohy V tejto smernice, pričom uvedený žiadateľ sa nemôže odvolávať na skutočnosť, že získal odbornú kvalifikáciu, ktorá mu v domovskom členskom štáte umožňuje prístup k inému povolaniu, ako je povolanie, ktoré si želá vykonávať v hostiteľskom členskom štáte.**

3. **Článok 10 písm. c) smernice 2005/36, zmenenej a doplnenej nariadením č. 279/2009, sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „architekt“ uvedený v tomto ustanovení musí byť definovaný s ohľadom na právne predpisy hostiteľského členského štátu a že v dôsledku toho nevyhnutne neukladá, aby žiadateľ získal odbornú prípravu alebo skúsenosti týkajúce sa nielen technických činností v rámci projektovania stavieb, stavebného dozoru a realizácie stavieb, ale aj tvorivé umelecké, urbanistické, hospodárske činnosti a prípadne činnosti v oblasti pamiatkovej starostlivosti.**

Podpisy